

КОНСТИТУЦІЙНІ ОBOB'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ

Проценко О.М., учениця 11 класу Вишенської ЗОШ І-ІІІ ступенів Бориспільської районної ради Київської області

Керівник: вчитель вищої категорії, заступник директора з виховної роботи Вишенської ЗОШ І-ІІІ ступенів Бориспільської районної ради Київської області, вчитель української мови і літератури та світової літератури *Костенко Н.В.*

Конституція України, регламентуючи обов'язки людини і громадянина, виходить з принципу згідно з яким кожна людина має обов'язки перед суспільством, а це, в свою чергу, забезпечує вільний і всебічний розвиток усіх особистостей, держави і суспільства у цілому. При цьому даний принцип впроваджується Конституцією України без врахування того, чи дійсно забезпечується державою і суспільством вільний і всебічний розвиток особистості. Адже бажання людини завжди перевищують можливості держави і суспільства, навіть якщо вони є найрозвинутішими. Тобто Конституція України, регламентуючи обов'язки людини і громадянина, виходить з того, що вони є об'єктивними для розвитку нашої держави і суспільства, а щодо конкретної людини це означає, що здійснення прав і свобод можливе тільки за наявності виконання обов'язків суб'єктом цього права чи свободи, а також іншими суб'єктами. Це цілком відповідає існуючим міжнародним стандартам, адже ст. 29 Загальної декларації прав людини встановлює, що «Кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особи».

Отже, одним з провідних принципів будь-якого правового статусу у його сучасному розумінні є єдність прав та обов'язків. Обов'язки – це вимоги, що пред'являються до людини і громадянина, діяти певним, чітко визначеним правовою нормою, чином (або утриматися від вчинення відповідних дій) для забезпечення інтересів суспільства, держави, інших людей і громадян. Розрізняють обов'язки, що закріплюються у Конституції України, інших законах та підзаконних нормативно-правових актах, а також в індивідуально-правових актах. Це повністю стосується конституційного статусу людини і громадянина України. [1, с.55].

Конституція України, поряд з основними правами і свободами людини і громадянина, закріплює конституційні обов'язки громадян України, іноземців і осіб без громадянства та біженців, які проживають чи тимчасово перебувають на території України.

Ознаками конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні є те, що вони: а) закріплені в конституції та законах України; б) встановлені державою в інтересах усіх членів суспільства; в) вид і міра необхідної поведінки людини і громадянина; г) обмежують права людини; ґ) є основою правового статусу; д) мають найвищий юридичний захист; е) рівні і невід'ємні; є) гарантовані щодо здійснення необхідності; ж) передбачають встановлення юридичної відповідальності за не виконання чи не належне виконання необхідної поведінки. [2, с.146].

Обов'язки, на відміну від прав і свобод, є вид і міра необхідної поведінки людини і громадянина. Вони установлюються зобов'язуючими нормами права для фізичних і юридичних осіб, організацій і спільнот. Суб'єкт зобов'язується не лише виконувати правовий припис але і дотримуватися певних заборон.

Отже, конституційні обов'язки – це встановлені в інтересах усіх членів суспільства та гарантовані державою і суспільством, закріплені в Конституції і законах України необхідні моделі поведінки людини і громадянина, що обмежують їх права і за не виконання чи не належне виконання яких передбачена юридична відповідальність.

Конституційні обов'язки, залежно від різних критеріїв класифікації, можуть бути поділені на різні види. Для групування конституційних обов'язків слід визначити певні критерії їх класифікації: а) за однорідністю матеріального змісту; б) за однорідністю конституційних норм, що закріплюють права і свободи; в) за сторонами життя і діяльності людини і громадянина; г) за змістом правовідносин, що виникають в процесі реалізації обов'язків; д) за їх спеціальним призначенням в суспільстві; е) за їх значенням для суб'єкта, характером, способами здійснення, суб'єктивним складом здійснення; є) за механізмом реалізації чи забезпечення реалізації; ж) за часом, місцем та колом осіб в процесі їх здійснення; з) за матеріальним чи процесуальним порядком регулювання та охорони тощо.

Виділяють і інші критерії для їх класифікації. [3, с.67].

Список використаних джерел:

1. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В.Л. Федоренка. – 4-е вид., перероб. і доопр.; передмова проф. В.М. Шаповала. – К.: 2012. –727 с.
2. Актульні проблеми конституційного права України: підручник /за заг. ред. проф. Олійника А.Ю. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. -554 с.
3. Єловських, Уляна Олексіївна. Конституційне право України : навч.-метод. посіб. для студ. усіх спец. ун-ту ден. форм навч. / У. О. Єловських; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка». — Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2013. — 182 с

ДЕМОКРАТИЧНИЙ РЕЖИМ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Мазай Д.С., учениця 11-А класу ліцею № 144 м. Києва імені Г. Ващенка

Актуальність обраної теми полягає у тому, що проблема становлення демократії є однією з найважливіших в Україні.

Демократія в етимологічному тлумаченні – влада народу. Класичне означення демократії дав А. Лінкольн: «Демократія – це правління народу, обране народом і для народу». Сучасні підходи до сутності демократії досить різноманітні, їх можна згрупувати в два основні напрями. Одні автори вважають, що демократія — це не метод організації особливої політичної сфери життя, а спосіб функціонування й розвитку всього суспільства як цілого. Інші вчені розглядають демократію як технологію формування і здійснювання влади. Найповнішого втілення такі погляди набули в теоріях елітарної демократії.

На думку американського політолога Р. Макайвера, «демократія не може бути правлінням більшості чи правлінням мас. Це, насамперед, — спосіб визначання: хто правитиме і, в загальному плані, з якими цілями». Класичним у цьому плані є характеристика демократії, яку запропонував І. Шумпетер: «Індивіди добиваються влади для приймання рішень засобами конкурентної боротьби за голоси народу», отже, «демократія є правлінням політиків».

Ідеальних демократичних режимів не існує. Вони досить різноманітні. Однак є деякі спільні ознаки, притаманні всім демократіям:

- вільні вибори правителів, які передбачають щонайменше три умови: 1) свободу висування кандидатур; 2) свободу виборчого права, тобто загальне й рівне виборче право за принципом «одна людина – один голос»; 3) свободу голосування (воно має бути таємним), рівність усіх в інформації й можливості вести пропаганду під час виборчої кампанії;
- наявність представницьких органів, які формуються на основі загальних виборів;
- виконавча влада походить від народу (президентська республіка) чи від представницького органу (парламентська республіка);
- поділ державної влади на гілки: законодавчу, виконавчу і судову з визначенням функційних прерогатив кожної з них;
- легальна діяльність політичних і громадських організацій;
- визнавання і здійснювання на практиці принципів конституційності і законності як з боку владних органів, так і окремими громадянами;
- рівноправність громадян, проголошення і здійснювання на практиці демократичних прав і свобод;
- економічний плюралізм і розвинуті сектори економіки, вільні від прямого державного втручання;
- розвинуте громадянське суспільство.

Існування демократії пов'язують з республіканською формою правління і виділяють два підтипи демократичних режимів: парламентський і президентський, характеристики яких відповідають цим формам і які я вже розглянула вище.

Основними демократичними принципами, що забезпечують функціонування сучасного цивілізованого суспільства, є такі: 1) політична свобода – свобода вибору суспільного ладу і форми правління, право народу визначати і змінювати конституційний лад (ст. 5 Конституції України), забезпечення захисту і її людини. Свобода має первинне призначення — на її основі може виникнути рівність і нерівність, але вона допускає рівноправність; 2) рівноправність громадян – означає рівність усіх перед законом, рівну відповідальність за скоєне правопорушення, право на рівний захист перед судом. Дотримання рівноправності гарантується: не може бути привілеїв або обмежень за